

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פג.

עין משפט
נר מצוה

א) ופי' במקום מדרון נמי. הי"ך נפטר בשבועה במקום שזני אדם רגילין להלך אל"כ מציא עדים: הי"ך דאיכא ראייה. במקום שעדים מצינן: נייסי ראייה. ולא יפטר בשבועה כאיסי ור' מאיר אית ליה נתקל אנוס הוא הלך שומר שכר נמי פטור ודאיסי לית ליה: הי"ג ור' חייא בר אבא וכו' ולא גרסינן אלא. ומילתא נפשיה מתוך הא דרמינן לעיל דר"מ אדר' מאיר בנתקל ואמר ר' אלעזר מברא וכו' ור' חייא בר אבא פליג אדר' אלעזר ואמר חכמים. להיפטר בה ולקמיה מפרש מאי משתבע הא פשע: שאם אי אסה. פטורו מן התשלומין כשנתקל אין לך אדם וכו' שדואג שלא יכשל ומשכר: איסי משתבע. לרבי חייא בר אבא אבייבא דר"מ הא ודאי פושע הוא: ואסה רבי יהודה. לאיפלוגי ולמימר נתקל לאו פושע הוא אלא קרוב לאונס ולפשיעה ודמי לגניבה ואזידיה ותקנת חכמים אין כן אלא הא כי דיניה והאי כי דיניה: ד' אין מרמא כרבי מאיר. נשניה פטורין בשבועה שמעמי אף אני ומיהו תמיה אני דשלתא שומר חנם משתבע דלא פשע דאנא בעלמא כר' יהודה סגינא לי דנתקל לאו פושע הוא ולא אנוס אלא שומר שכר כו': כרסמקא. רתבה: ויזא. קורה יוזא מן הסתל וזולת לרשות הרבים: איסי ראייה. ואינו נאמן בשבועה אלא בעדים: וזניסי לך. קניתי לך: וקפיו לכו. החמיני: קלא איס לכו. אימת החמינו ואכל מי היו ושל מי היו שמה שלך היו או קנית מומין: דמיסי פחמיסי ולא אללך החמינו: דדרו באגרא. מוט כפוף באמצעו ומוטנו על כפופו (א) ונושא שני בדיני: שני ראשו ונושא בו משא כבד: משלם פלגא. פועל שקבל עליו להוליך חציות למקום ומשאלם באותו מוט ונשכר משלם פלגא: מאי עממא נפיש להו. ולא היה להטעינו לנדו: ווטור לברי. וכיון דליתו ראוי לשני משאות דרך בני אדם להחזיק ולטוענו בלאחד הלך דמי נמי לאונס: דדרו בדינגלא. עץ מפולל בראשו וקושר בו משא שני בני אדם ומכניס לאורו בין שני פלליו ומוטל על צ' כתפיו וקורין אותו בלשון אשכנז גבלי"א וראשו של מטה ארוך וכשעומד לפוש מנינו בקרקע: משלם כוליה. שפשיעה היא שהרבה במשא שני בני אדם: שקולא. נושאי משאות ותכרו ליה שלא במקום מדרון ובפשיעה אי נמי בדינגלא: בדרך טובים. לפנים מסורת הדין: וארחוס לדיקים פשמו. סיפיה דקרא הוא:

תורה אור השלם

1 כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראהו: שבעת י' תהיה בין שניהם אם לא שלח דיו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: שמות כב ט'
2 למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים משלי כ כ תשמור:

הנהגות הב"ח

א) רש"י ל"ה דלדו וכו' על כמסו ונתון שני בדין: ב) ד"ה עד שלא וכו' אין כהם. י"ב מתה דפ' הובב דף מט מובאר דש' בדיקריס משום מומיני: אמנה:

גילוי הש"ס

גם' בשלם פלגא. עין ב"ב דף סב ע"ב חס"י ל"ה אשמו:

הנהגות הגר"א

א) גם' זיל אייתי ראייה. י"ב ב' ה"ף ור"ש' דלא פשעת בה ופי' במלמדות:

ואפילו במקום מדרון נמי התינת היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר י"אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם (א) הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן "שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא ככוונה שברחיה ואתא ר' יהודה למימר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתא ר' אלעזר למימר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יכולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינת במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינת היכא דליכא ראייה היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר י"אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר והוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותברא בזוזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכיהו בה אינשי זיל אייתי ראייה (א) ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסכירא לן כוותיה: והוא גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבן ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו אתא לקמיה דרבא א"ל דארבע מאה דני חמרא תקיפי קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מזבנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסכירא לן כוותיה (אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא הני דדרו באגרא ואיתבר *נשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד ווטור לתרי קרוב לאונס וקרוב לפשיעה בדינגלא משלם כולה רבה בר בר (ב) חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימייהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימייהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין (ג) למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימייהו אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אגרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין (ד) וארחות צדיקים תשמור:

ואפילו במקום מדרון נמי התינת היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר י"אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם (א) הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן "שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא ככוונה שברחיה ואתא ר' יהודה למימר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתא ר' אלעזר למימר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יכולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינת במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינת היכא דליכא ראייה היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר י"אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר והוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותברא בזוזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכיהו בה אינשי זיל אייתי ראייה (א) ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסכירא לן כוותיה: והוא גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבן ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו אתא לקמיה דרבא א"ל דארבע מאה דני חמרא תקיפי קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מזבנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסכירא לן כוותיה (אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא הני דדרו באגרא ואיתבר *נשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד ווטור לתרי קרוב לאונס וקרוב לפשיעה בדינגלא משלם כולה רבה בר בר (ב) חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימייהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימייהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין (ג) למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימייהו אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אגרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין (ד) וארחות צדיקים תשמור:

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלי' ואמר להם להשכים ולהעריב. פי' ר"י נששכרן סתמא ואמר להם אחר שהשכינן כבר להשכים ולהעריב אכל אם התנה מעיקרא הכל לפי תנאו: פועל

השוכר את הפועלי' ואמר להם להשכים ולהעריב. פי' ר"י נששכרן סתמא ואמר להם אחר שהשכינן כבר להשכים ולהעריב אכל אם התנה מעיקרא הכל לפי תנאו: פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן במקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה "מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אאגרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אאגרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעברדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

השוכר את הפועלים. אינו יכול לכופן. בגמרא פריך פשיטא: מתיקה. ליסתן: בשעסו. בעת מלכותו דמלך והדינו הוה: עס בני אברהם יצחק ויעקב. וסעודתו של אברהם גדולה משל שלמה דמפרש בגמרא: עד שלא יתחילו במלאכה. דאין כן אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחסרי אמנה דליתו משהחילו לה מוכל לחזור: גמ' דטפא. הוסיף על שכן משאר פועלין: בניסיתו

צו א מיי פי"ג מהל' שכירות הל' ב ועי' בשבועות יבמ"ח סג עשין פט טושי"ע ח"מ ס"י דש סעי' א: ב ומי' פי"ג מהל' שאלה הל"ג טושי"ע ח"מ ס"י קפ"ו סעי' א: צו ג מיי פי"ג מהל' שכירות הלכה א סג טושי"ע ח"מ ס"י דש סעי' א וס"י דל"ג טושי"ע בן וס"י ט"ה ס"א: צד ד ה ר מיי פי"ג מהל' שולחין ושולחין הל' ט סג טושי"ע ח"מ ס"י קפ"ו סעי' ב: צט ז מיי פי"ג מהל' שכירות הל' ב סג טושי"ע ח"מ ס"י דש סעי' ב: א ח מיי פי"ג מהל' שכירות הל' א סג טושי"ע ח"מ ס"י דש סעי' ב: ב ט מיי טושי"ע סס סעי' ב: ג י מיי טושי"ע סס סעי' ב:

לעזר רש"י
בב"א. קלשון (בברמניה).

מוסף רש"י
צא ואמור להם כו'. שזה אה לנו לחזור בתנאו ועל שאל יתחילו המלאכה ולפטוק להם מזונות קלים (לעזר רש"י).